

Allah, insanı yaratmazdan önce Kur'ân'ı kime öğretti?

Karamürsel'den Fehmi Peker: “Rahman Sûresi'nin ilk âyetlerine göre, Allah önce Kur'ân'ı öğretiyor, sonra insanı yaratıyor. Bu sıralama ile düşünersek, Allah Kur'ân'ı önce kime öğretti?”

Rahman Sûresi'nin başlangıç âyetleri şöyledir: “O Rahman ki, Kur'ân'ı öğretti, insanı yarattı. Ona beyanı öğretti.” 1

Bu âyetlerde, Allah'ın rahmeti Kur'ân ile ifade edilmiştir. Bundan, Kur'ân'ın beşeriyet için başlı başına bir rahmet olduğunu anlıyoruz.

“Rahman Kur'ân'ı öğretti” cümlesinde mef'ul (öğretilenin kim olduğu) hafzedilmiştir, yani kapalı bırakılmış, açıktan zikredilmemiştir. Böylece öğretilen şeyin çok büyük olduğu anlatılmak istenmiş, mânâ daha da zengin hale getirilmiştir.

Bu mana üç şekilde ifade edilebilir:

a) Allah Kur'ân'ı önce Cebrail'e (as) ve mukarreb meleklerle öğretti. Cebrail (as) ise Kur'ân'ı, Hazret-i Muhammed'in (asm) kalbine indirdi. Nitekim Kur'ân, “Onu senin kalbine Rûhü'l-Emîn indirdi.” 2 buyurmuştur. Keza Kur'ân, “Şüphesiz o şerefli bir Kur'ân'dır, korunmuş bir kitab (olan Levh-i Mahfuz'dadır). Ona ancak tertemiz olanlar dokunabilir.” 3 buyurmuştur.

Bilindiği gibi Cebrail'in ve sair meleklerin yaratılışı insandan öncedir. Diğer yandan, Cebrail ve melekler beka âleminde bulunmaktadırlar. Dünya ve dünyada insanın yaratılışı elbette beka âleminden sonradır. Başka bir ifade ile beka âleminde zaman, dünyayı yutacak boyutta geniştir. Yani, bu dünyanın binlerce senesi, beka âleminin birkaç dakikası hükmündedir. Nitekim Bediüzzaman'ın ifadesiyle: “Beka âleminin birkaç dakikası, bu dünyanın binler senesini tazammun etmiştir.” 4

b) Mef'ûl'ün Hazret-i Muhammed (asm) olması durumunda, muhtemel mana: “Allah Kur'ân'ı Hazret-i Muhammed'e (asm) öğretti” olacaktır. Bilindiği gibi Hazret-i Muhammed'in (asm) nurunun yaratılışı kâinattan da, meleklerden de öncedir.5 Kur'ân ise Allah kelâmıdır ve zaman üstü bir konumdadır.

c) Gizli mef'ul insandır. Bu ihtimal ile mânâ şöyle olur: “Allah Kur’ân’ı insana öğretmiştir.” Tek başına rahmet olan Kur’ân, insanın yaratılmasından daha büyük bir nimet olduğundan âyette önce gelmiştir.

Burada mef'ulün (kime öğretildiğinin) hazfediliş hikmetini büyük Müfessir Fahrettin Râzî şöyle açıklıyor: “Bu, öğretme nimetinin genel ve şümüllü olduğuna işarettir. Nitekim Arapça’da, kime yedirdiğini belirtmeden, sırf o adamın keremine ve cömertliğine işaret olsun diye ‘Falanca yemek yedirir’ denilir.” 6

Fahrettin Razi’ye göre bu sûrede ulvî ve semavî nimetler önce, süflî ve dünyevî nimetler sonra zikredilmiştir. Kur’ân’ın öğretilmesi ulvî ve semavî bir nimet olduğu için önce; insanın yaratılması dünyevî bir nimet olduğu için sonra zikredilmiştir.

Nitekim Rahman Sûresinin devam eden âyetlerinde de bu sıra gözetilmiştir:

Meselâ, ulvî olanlara işaret olarak, 5. âyette: “Güneş ve ay, (muntazam) bir hesap ile dönmektedir.” 7 buyrulur; hemen ardından yeryüzünün ağaçlarına ve bitkilerine inilerek: “Otlar ve ağaçlar (Allah’a) boyun eğerler.” 8 buyrulur.

Keza devam eden âyetlerde bundan sonra, “Göğü yükseltti ve ölçüyü koydu.” 9 buyurarak gökyüzüne işaret eden Rahman Sûresi, hemen ardından “Ölçüde haddi aşmayın. Tartıyı adaletle yapın, teraziyi eksik tutmayın. Allah, yeri yaratıklar için var etti.” 10 buyurarak yeryüzüne inip insana uyarıda bulunmuş ve yeryüzünün yaratılışını hatırlatmıştır.

Anlaşıyor ki, insana Kur’ân’ın öğretilmesi çok büyük bir nimet ve bereket olduğu için, bu, insanın yaratılışından önce zikredilmiştir.

Netice itibariyle Kur’ân, Bediüzzaman’ın ifadesiyle: “Âlem-i şehâdette âlem-i gaybın lisânı; ve şu âlem-i şehâdet perdesi arkasında olan âlem-i gayb cihetinden gelen iltifatât-ı ebediye-i Rahmâniye ve hitâbât-ı ezeliye-i Sübhâniyenin hazînesi; ve şu İslâmiyet âlem-i mânevîsinin güneşi, temeli, hendesesi; ve avâlim-i uhreviyenin mukaddes haritası; ve zât ve sıfât ve esmâ ve şuûn-u İlâhiyenin kavlı-şârihi tefsir-i vâzihı, bürhan-ı kâtı, tercümân-ı sâtı” 11 olduğu için nimetiyet ciheti, insanın yaratılışının nimetiyet cihetinden üstündür ve önce zikredilmeye lâyıktır.

Dipnotlar:

- 1- Rahman Sûresi: 1-4.
- 2- Şuara Sûresi: 193, 194.
- 3- Vakıa Sûresi: 77-79.
- 4- Mesnevî-i Nuriye, (1997), s. 166.
- 5- Mesnevî-i Nuriye, (1997), s. 103; Keşfü'l-Hafa, 1:266: 827.

- 6- Fahrurruddin Er-Râzi, Tefsir-i Kebir Mefâtihu'l-Gayb, Akçağ Yayınları: 21/67.
- 7- Rahman Sûresi: 5.
- 8- Rahman Sûresi: 6.
- 9- Rahman Sûresi: 7.
- 10- Rahman Sûresi: 8-10.
- 11- Sözler, (1994) s. 330, 331.